

כ"א באלול תשע"ב
08 בספטמבר 2012

לכבוד,
מנהלי בית הספר
רכזי מקצוע
מורים לערבית ולעולם הערבים והאסלאם

חוזר המפמ"ר לערבית ולעולם הערבים והאסלאם – תשע"ג 1

תוכן עניינים:

- ברכות
- יצירת קשר
- א. אתר מפמ"ר
- ב. חידושים ויוזמות
- ג. הישגים בבחינת בגרות תשע"ב
- ד. הכנס השנתי הארצי
- ה. שעות עידוד
- ו. השיח בכיתה
- ז. הבחינה בכתב ובעל פה
- ח. שיפור ציון בבחינת הבגרות
- ט. שימוש במילון
- י. קטעי עיתונות לבגרות
- יא. עולם הערבים והאסלאם
- יב. השתלמויות
- יג. אוצר מילים
- יד. מדריכים מרכזים במחוזות ומדריכים חדשים

ברכות לכל ציבור המנהלים, המורים והתלמידים. אני מקווה ששנת הלימודים החלה כסדרה ומאחלת למנהלים ולמורי הערבית ועולם הערבים והאסלאם הצלחה. אשמח להיות עמכם בקשר בכל עת, באמצעות כתובת הדואר האלקטרוני:

sigsh5@education.gov.il

א. לרשותכם עומד אתר המפמ"ר לערבית, המתעדכן באופן תדיר ואתם מוזמנים להיעזר בו. כתובתו:

http://cms.education.gov.il/educationcms/units/mazkirut_pedagogit/arabsafa/machadash/ma_chadash.htm

האתר מתופעל על ידי רות בן אבי, מדריכה ארצית לתקשוב בחט"ע ואחראית אתר מפמ"ר. באתר יופיעו הודעות מטעם המפמ"ר והמדריכים המחוזיים וכן פרסומים הנוגעים לתחומים השונים בהם עוסקים מורי הערבית כגון: בחינות הבגרות, מאמרי המפמ"ר, הצעות למבחני מתכונת; דידקטיקה – שיטות הוראה ודרכי הקניית ידע, מערכי שיעור והצעות למבחנים שוטפים. הנכם מתבקשים להיכנס לאתר ולעקוב אחר ההודעות הנוגעות אופן הוראת הערבית במהלך השנה.

החל מספטמבר 2012 תעודכן מידי חודש רשימת הנושאים המועלים לאתר המפמ"ר בדף הבית תחת הכותרת "מה חדש", לכן הקפידו לעקוב כל הזמן אחר התכנים המועלים.

אנו מזמינות את ציבור המורים לשלוח לרות חומרי למידה, מערכי שיעור, מבחנים וכו'. חומרי הלימוד יפורסמו באתר המפמ"ר בשם המורה ששלח.

בהזדמנות זאת ברצוני להזמינכם להצטרף לקבוצת המורים שנפתחה בפייסבוק: "מפגש המורים לערבית". בקבוצה זו ניתן לחלוק עם האנשים את חומרי הלמידה, מצגות, מערכים ואף לנהל קהילת מורים מתוקשבת. הקישור לקבוצת הפייסבוק הוא:

[/http://www.facebook.com/groups/457884247563146](http://www.facebook.com/groups/457884247563146)

מצ"ב המכתב שנשלח למורים ומופיע בסוף החוזר.

ב. חידושים ויוזמות: נושא הפדגוגיה הדיגיטלית הינו תחום משמעותי ההולך ומתרחב בהובלת המזכירות הפדגוגית בכל תחומי הדעת. בשל החשיבות הרבה שכל צוות ההדרכה והפיקוח מייחס לנושא זה, נבנתה מערכת הדרכה מקיפה לתקשוב בכל רמות הגיל.

להלן פירוט תחומי ההדרכה החדשים:

1. תקשוב בחטיבה העליונה – בהדרכת רות בן אבי.
2. תקשוב בחטיבות הביניים – בהדרכת עליזה אייזנקוט.
3. מבחנים מתוקשבים – השנה יתקיימו בעיקר בחטיבת הביניים בהדרכת הדר ארנון.
4. השתלמויות מקוונות – בהדרכת אירית דוש ווינברג.
5. ובנוסף חידוש מרענן – מר איציק שניבויים ישמח לסייע למורים בכל שאלה בנושא הלשון הערבית (אוצר מילים וכללי תחביר).

תיפתח פינה באתר המפמ"ר ששמה: "איך אומרים בערבית" בה ניתן יהיה להפנות שאלות ישירות לאיציק. אין מדובר בשאלות על תרגום לערבית בלבד, אלא על שאלות בתחום הבנת טקסט ערבי ותרגומו, וכן בתחום הבעה בערבית ותרגום מעברית לערבית.

יש להדגיש כי הפינה אינה מיועדת לשאלות בנושאי דקדוק או תחביר. כמו כן פעמיים בשבוע יועלה חומר אקטואלי, בליווי הערות לשוניות או אחרות עליו.

ג. ברצוני לציין את **ההישגים בבחינות הבגרות בערבית בשנת תשע"ב**:

❖ 1 יח"ל – נבחנו 3646 תלמידים. ממוצע ציוני הבחינה 87.

❖ 2 יח"ל השלמה ל-3 – נבחנו 2836 תלמידים. ממוצע ציוני הבחינה 86.2

❖ 2 יח"ל השלמה ל-5 יח"ל – נבחנו 2263 תלמידים. ממוצע ציוני הבחינה 83.5

בעולם הערבים והאסלאם:

❖ שאלון 019104 – נבחנו: 706 תלמידים; ממוצע ציוני הבחינה - 75.7

❖ שאלון 019105 – נבחנו: 498 תלמידים; ממוצע ציוני הבחינה - 70.6

מכתבי הערכה יישלחו לבתי ספר שממוצע הציונים של תלמידיהם היה מעל ממוצע הבחינה הארצי.

ד. **הכנס הארצי השנתי ה-25**: הכנס ייערך בחופשת החנוכה, ביום ראשון, כ"ה בכסלו תשע"ג, 9 בדצמבר 2012, **באולם מינץ באוניברסיטת בר אילן ברמת גן**. הזמנה תישלח בדואר וכן בדואר אלקטרוני. בכנס יוענקו תעודות הוקרה לתלמידים מצטיינים על הישגיהם ויחסם למקצוע. בנוסף יוענקו תעודות הערכה למורים פורשים, על מפעל חיים בתחום הערבית ועולם הערבים והאסלאם.

ה. **תקציב לעידוד הוראת ערבית ועולם הערבים והאסלאם**: שעות עידוד הוקצו לכ-200 בתי"ס על-יסודיים המכינים תלמידים לבחינות הבגרות, ואשר פנו במועד וענו על התבחינים שפורסמו באתר או"ח של משרד החינוך. להזכירכם, לכיתות ז'-ט' יש הקצאה של שעה "צבועה" שלישית לכל אחת מהכיתות.

ו. **השיח בכיתה**: על פי תכנית הלימודים החדשה, החל משנת תשס"ט מושם דגש על השיח בכיתה בערבית. המטרה היא שבכל תחילת שיעור תתנהל שיחה בערבית בין המורה לתלמידים למשך כמה דקות. ניתן לנהל את השיחה בערבית תקשורתית או ספרותית.

ז. **הבחינה בכתב ובעל פה**: בערבית בחינות הבגרות יתקיימו גם השנה בשלושה שאלונים: 1 יח"ל (שאלון 019102, 2 יח"ל השלמה ל-3 (שאלון 019204), 2 יח"ל השלמה ל-5 (שאלון 019205) על פי שיטת הצבירה (1+2+2).

בבחינות הבגרות בע"פ (20% מכלל הבחינה) ניתן להיבחן במסלול הספרותי – תקשורתית ובמסלול ערבית מדוברת.

בעולם הערבים והאסלאם יתקיימו שני שאלונים חיצוניים בני יחידה אחת כל אחד (שאלונים 019104 ו-019105), וכן שני שאלונים משלימים באישור מפמ"ר: יחידת מיזם (שאלון 019111), ו-2 יחידות השלמה ל-5 (שאלון 019203).

ח. **שיפור ציון בבחינת הבגרות**: על פי נהלי אגף הבחינות, החל משנת תשע"ג – 2013, וכפי שפורסם בחוזר מפמ"ר (תשע"ב 3 יוני 2012), תלמיד שנבחן בעבר בערבית ליהודים בבחינה בכתב ובע"פ ומעוניין לשפר או לתקן את ציונו (בהיותו עדיין תלמיד בביה"ס) חייב יהיה להיבחן שוב בשני מרכיבי הבחינה באותו המועד: בבחינה בכתב ובבחינה בע"פ. לא ניתן יהיה להעביר את ציון הבחינה בע"פ ממועד או ממועדים קודמים.

ללא שני מרכיבי הבחינה התלמיד לא יוכל לקבל ציון סופי.

נבחני משנה (בוגרים שסיימו את ביה"ס התיכון) המעוניינים להיבחן שוב בבחינה בערבית המורכבת מבחינה בכתב ובע"פ יחויבו להיבחן רק בבחינה בכתב, וציון הבחינה בכתב יהיה ציונם הסופי ללא מרכיב של הבחינה בע"פ מהעבר.

ט. **שימוש במילון**: אני מבקשת מן המורים להשתמש במילון באופן קבוע במהלך השיעורים וזאת כדי להרגיל את תלמידינו לשימוש שוטף במילון שיש לו חשיבות רבה בהעלאת רמת מיומנות התלמידים בשפה. יש להקדיש מספר שיעורים להכרת המילונים השונים.

י. **קטעי עיתונות לבגרות**: בסוף שנת הלימודים תשע"ב פורסמו ארבעת מאמרי קטעי העיתונות לבגרות באתר המפמ"ר. לבקשתכם הם פורסמו השנה מוקדם מהרגיל. אשתדל להפוך זאת למנהג. המאמרים אקטואליים ומעניינים, שייכים לעולמו של התלמיד ועוסקים בתחומי התעניינותו. בנוסף לארבעת המאמרים האלה, המורה נדרשת ללמד שני נושאי אקטואליה על פי שיקול דעתו/ה. בשנת הלימודים תשע"ג ישקוד צוות ההדרכה והפיקוח על הוצאת קובץ מאמרי מפמ"ר מתוך שנים עברו. קטעי המפמ"ר שיבחרו בכל שנה יהיו לקוחים מקובץ זה. הודעה על כך תימסר מבעוד מועד באתר מפמ"ר.

יא. **עולם הערבים והאסלאם**: השנה הסתיים פרק הכפילות בדגמי הלימוד: בכל הכיתות, בכל בתי הספר, רשאים המורים והמורות ללמד אך ורק על פי דגם הלימודים החדש. לפיכך, בבחינות הבגרות לא תהיינה כפילויות, לא יהיו שני דגמי שאלות אלא אחד בלבד.

חומרי הלמידה החדשים מחייבים את כלל המורים. אנא זכרו: חומרי הלמידה חיוניים אך לעבודת המורה חשיבות מכרעת בקידום הנושא ויצירת עניין אצל התלמידים! חשיבה והוראה יצירתית, עבודה מתמדת על חידושים ושינויים יוצרים מאגר ידע ועניין אצל תלמידינו.

במקביל, ולאחר כחמש עשרה שנות עבודה על פי תכנית הלימודים הקיימת, החלה עבודתה של ועדה חדשה לשינוי תכנית הלימודים. הכוונה היא לבצע שינוי מהותי ומורכב.

פרקי התוכניות יועלו באתר המפמ"ר והמורים יוכלו להעיר הערות ולהיות שותפים בחשיבה, בתכנון ובביצוע של תוכנית הלימודים המעודכנת.

יב. **השתלמויות**:

השנה ההשתלמויות תתקיימנה במרכזי הפיסג"ה בכל מחוז.

כמו כן במהלך שנה"ל תשע"ג יתקיימו שלוש השתלמויות מקוונות בהיקף של 30 שעות כל אחת, (בהתאם להשתלמות רגילה, עוז לתמורה ואופק חדש), במתכונת מפגשים מקוונים

שיתקיימו אחת ל-3 שבועות. ההשתלמויות יתקיימו בהובלת המזכירות הפדגוגית והגוף המבצע הוא מט"ח.

שלוש השתלמויות מקוונות הן :

1. השתלמות מקוונת ערבית לחט"ב
2. השתלמות מקוונת ערבית לחט"ע
3. השתלמות מקוונת למורי אסלאם

יג. ברצוני להדגיש כי **אוצר המילים** מלשון העיתונות אינו מבוסס על ספר לימוד מסוים. לפיכך, רצוי להיעזר בעיתונים ובטקסטים שונים בהוראה השוטפת בכיתות השונות. יש **לשים דגש על הוראת אוצר המילים** לבחינת הבגרות בכתב על פי שכבות הגיל (י, י"א, י"ב). אוצר המילים הנדרש נמצא בתוכנית הלימודים החדשה ומפורסם באתר מפמ"ר.

יד. המדריכים המרכזים במחוזות:

מחוז	שם המדריך המרכז	מס' פלאפון	כתובת מייל
מחוז הצפון	אורלי נחום	0507321248	orlynah@walla.com
מחוז חיפה	אביטל הולדנגרבר	0506289270	avitalh@education.gov.il
מחוז המרכז	אילן רובין	0506280359	ilanru@education.gov.il
מחוז תל אביב	אירית דוש-ויינברג	0524880161	iritwd@education.gov.il
מנח"י	בני אליאש	0505782203	Eliash.family@gmail.com
מחוז ירושלים	אבי ציפורי	0546534588	Avi.zipory@gmail.com
מחוז הדרום	לימור חביב	0542504828	Eli2005h@012.net.il
עולם הערבים והאסלאם	דלית אטרקצ'י	0506280357	dalit.atrakchi@gmail.com
החינוך ההתיישבותי	נמר נמארנה	0522479198	nimerofek@walla.com
מדריכים חדשים			
מדריך ארצי	רות בן אבי	0507616103	bars_design@hotmail.com
מדריך ארצי	הדר ארנון	0544647844	hadararn@gmail.com
מדריך ארצי	עליזה איזנקוט	0507745874	Eitan.aliza@gmail.com

תודה על שיתוף הפעולה!

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם

העתקים:

- פרופ' עפרה מייזלס, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- הגב' דליה פניג, ס. יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
- ד"ר האני מוסא, מנהל אגף שפות
- ד"ר משה דקלו, מנהל אגף הבחינות
- המדריכים המחוזיים לערבית

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף שפות
הפיקוח על הוראת הערבית והאסלאם

י"ז חשון תשע"ג
02.11.2012

למורי ערבית במגזר היהודי
שלום וברכה!

הנדון: קהילת מורי ערבית ברשת – מפגש מורים לערבית

אני שמחה לבשר לכם כי נפתחה קבוצת מורים לערבית בפייסבוק ושמה: "מפגש המורים לערבית".

קבוצה זאת פעילה מאוד וניתן לראות בה את ציבור המורים חולק, מתייעץ, מתעדכן ובעיקר משותף את האנשים החברים בה במידע רב מאוד.

עידן התקשוב והפיתוח הטכנולוגי מתקדם בצעדי ענק. אחד מהיעדים של הערבית בחט"ב ובחט"ע הוא שילוב המדיה הדיגיטלית והפדגוגיה.

אחד היתרונות של הטכנולוגיה האינטרנטית הוא בכך שהיא מאפשרת לנו ליצור קהילות וירטואליות מקצועיות.

אני מזמינה את כל המורים בתחום הדעת שלנו להצטרף לקבוצה זו שלה יהיו יתרונות רבים:

- קהילה לומדת ומשתפת יוצרת העצמת תחושת השייכות וגאוות יחידה
- תקשורת מקוונת תאפשר שיח קבוע בין כל השותפים לעשייה. בשיח זה יעלו רעיונות, הנחיות, הבהרות, הצעות בין כל השותפים לשיח.
- במת שיתוף לכולנו להפצת רעיונות לקהילה ולקבלת משוב מעמיתים.
- בדרך זו כולנו הופכים לשותפים בעיצוב חזון המקצוע ובהצעת דרכים להגשמתו.

להלן מספר הבהרות לגבי הפייסבוק:

הבחירה בפייסבוק היא לצורך כניסה והתנסות בעולם הרשתות החברתיות הציבוריות ומומלץ בעתיד להכיר ולעבוד גם ברשתות נוספות (הן סגורות והן ציבוריות).

אסור למורה להיות חבר של תלמיד אך מותר למורה להפעיל קבוצה סגורה וממוקדת למידה או קבוצת מורים.

לקהילת המורים בפייסבוק יתרונות רבים:

- א. היותו כלי פופולרי.
- ב. יכול להוות מודל לעבודה בקבוצות סגורות נוספות.
- ג. ניתן לצרף קבצים כולל מצגות, תמונות ועוד. הקבצים נשמרים.
- ד. מהווה התנסות והיכרות עם הסביבה שבה התלמידים מאוד פעילים.

ה. ניתן לקבל הודעה במייל על כל פעילות חדשה ובכך שונה מפורום באתר שאליו צריך להיכנס באופן יזום.

אתם מוזמנים להיות שותפים ולהפוך את הדרך החדשה למסע מרתק ומפתיע.

את הקבוצה שלנו תנהל הגב' רות בן אבי . היא אשר תאשר חברות בקבוצה רק לאחר זיהוי המורה.

להלן הקישור לבקשת חברות בקבוצה :

<http://www.facebook.com/groups/457884247563146>

לפרטים, שאלות וברורים ניתן לפנות אל : הגב' רות בן אבי במייל

bars_design@hotmail.com

בברכה,

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם

העתק :

פרופ' עפרה מייזלס, יו"ר המזכירות הפדגוגית

דליה פניג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית, מנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי

ד"ר האני מוסא מנהל אגף שפות

סיגלית סובל סביון, אחראית מערך האינטרנט במשרד החינוך

ד"ר זהבה לזרוביץ', ממונה פיתוח והערכה של תוכניות לימודים, אגף א' פיתוח פדגוגי